

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Д.А. Шкурупій

Освітній процес, як складова загальнодержавного наукового і господарчого процесу неодмінно пов'язаний із розвитком інших галузей науково-технічної і господарської діяльності суспільства. Одним з основних і перспективних напрямків розвитку науково-технічної галузі є поширення комп'ютерних технологій.

Використання комп'ютерної техніки і електронних технологій швидко увійшли у повсякденне життя людини, не кажучи вже про її професійну діяльність.

Безумовно, розвиток електронних технологій не міг не позначитися на ході навчального процесу. Якщо оцінювати вплив використання мультимедійних технологій в процесі освітньої діяльності, то слід зазначити, що їх впровадження в цілому дало значний позитивний ефект.

Перш за все, широке використання комп'ютерних засобів дало можливість значно розширити доступ учня до отримання наукової професійно-спрямованої інформації: велика кількість інформації, накопиченої під час роботи викладачів, може бути швидко і без суттєвих матеріальних витрат передана студенту, магістру, інтерну чи курсанту у вигляді запису на електронному носії.

Іншим позитивним аспектом використання сучасних електронних технологій є можливість унаочнення матеріалу, що викладається. Цей принцип може використовуватись як під час лекцій, так і під час практичних занять. Зокрема, слайди мультимедійної лекції значно краще сприйматимуться слухачем, якщо замість звичайного тексту їх зміст ілюстрований яскравою близькою за суттю картинкою. При цьому, ілюстрація не обов'язково має носити суто науковий характер. Яскравим прикладом того, що ілюстрована неупереджена презентація є значно краща за сухий науковий виклад змісту

теми є популярність посібників з анестезіології та реаніматології професора А.П. Зільбера, де схеми розвитку критичних станів намальовані у вигляді коміксів і підручник з рентгенології професора Л.Д. Лінденбратена, який для заохочення до розгляду теми наводить карикатури Ф. Біцтрупа [1,2]. На практичному заняття можливості використання мультимедійних технологій можуть якнайкраще розкритися завдяки демонстрації відеороликів із записами конкретних маніпуляцій. Цей засіб є вкрай необхідний там, де студенти фактично не можуть бути допущені до виконання практичних навичок в клініці. Прикладом цього можуть бути техніка виконання оперативних втручань, або ж навички з серцево-легеневої реанімації.

Враховуючи сучасні можливості і відносну дешевизну відеокамер, що призначаються для спілкування в комп'ютерних системах, на якісно новий рівень можна вивести технологію трансляції операцій в реальному часі. Зокрема, встановлення web-камер в демонстраційних кімнатах, розташованих над операційними дали б можливість студентам безпосередньо спостерігати за конкретним етапами операцій, що значно ефективніше, ніж просте візуальне спостереження.

Наступним позитивним прикладом роботи мультимедійних технологій є створення тренінгових і контролюючих навчальних комп'ютерних програм. Контролюючі програми уже давно використовуються в системі післядипломної освіти. Прикладом такої програми є програма атестації лікарів «Elex», яка оцінює відповідність професійним категоріям. Іншим прикладом є робота студентів з електронними базами тестових іспитів «Крок». Аналогічні програми з контролюючими тестами і ситуаційними задачами можуть бути створені до будь-якої дисципліни. Атестація студентів і слухачів курсів післядипломної освіти за такими програмами не лише стандартизує оцінювання знань, але і економить час викладача на перевірці атестаційних робіт.

Тренінгові програми моделюють реальну клінічну ситуацію і дають можливість студенту відпрацювати до автоматизму практичні навички ще до

застосування їх у реальній практичній діяльності, що значно зменшує кількість помилок. Слід зазначити, що якість таких програм рік від року підвищується.

Нарешті, повноцінна організація наукової роботи студентів, магістрів і аспірантів в сучасних умовах неможлива без використання електронних документів. Одним з доказів цього є включення назв електронних ресурсів мережі Internet до переліку літератури, що може бути використана при підготовці дисертаційної роботи [3]. Робота в електронних залах бібліотек і в комп'ютерних мережах дає можливість швидкого і точного пошуку значної кількості інформації.

Однак, запровадження мультимедійних технологій в навчальному процесі має і негативний бік.

По-перше, можливість копіювання методичних і наукових розробок співробітників кафедр на електронні носії призводить до їх безконтрольного розповсюдження, що порушує авторські права їх створювачів.

По-друге, за наявності можливості мультимедійного оснащення лекцій часто викладач замість можливості унаочнення слайдів використовує можливість максимального винесення на нього тексту лекції. Така практика може призвести до втрати лекторських навичок: керування аудиторією, емоційної забарвленості викладання, імпровізації під час читання лекції.

По третє, використання засобів комп'ютерного контролю формалізує оцінку до звичайного результату математичного підрахунку, що виключає елемент творчості і логічного усвідомлення вибору вірної відповіді.

По четверте, у якісних тренінгових програмах при всіх їх позитивних якостях суттєвим недоліком є висока ціна.

По п'яте, підготовка наукової роботи з використанням мережі Internet небезпечна тим, що разом з якісною науковою інформацією можуть бути відібрані матеріали, які лише зовні нагадують справжню наукову роботу. Нажаль, лише невелика кількість сайтів професійної інформації рецензує і перевіряє достовірність електронних статей. Фактично ж, кожен може

розмістити в мережі будь-яку вигідну йому інформацію, яка не завжди ґрунтується на результатах дійсно проведених досліджень.

Узагальнюючі вище викладене можна стверджувати, що використання мультимедійних технологій в освітній і науковій діяльності значно розширює можливості опанування професійними знаннями, навичками та вміннями. Однак такі технології можуть бути використані лише як додаток до основної діяльності викладача – безпосереднього конкретного професійного спілкування з учнем. Підміна елементів такої діяльності необґрунтованим застосуванням комп'ютерних технологій значно знизить ефективність навчального процесу.

Таким чином, при значному потенціалі і позитивних ефектах використання мультимедійних технологій в навчальному процесі, їх застосування має бути обґрунтованим і об'єктивізованим відповідно конкретних навчальних цілей.

Література:

1. Зильбер А.П. Клиническая физиология в анестезиологии и реаниматологии // М.: Медицина, 1984.- 480 с.
2. Линденбратен Л.Д., Королюк И.П. Медицинская рентгенология и радиология.- М.: Медицина, 1999.-560 с.
3. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, якій наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті // Бюллетень ВАК України.- 2007.- №6.- С. 31-33.